

10 maart 20.15 uur

Manuel Ax piano
Lawn Upshaw sopraan
betoon aan R. Schumann en Chopin

11 april 19.30 uur

J.S. Bach Johannes-Passion
Orkest van de Achttiende Eeuw
Appella Amsterdam
Mans Brüggén dirigent

18 april 20.15 uur

Gustav Mahler Jugendorchester
Antonio Pappano dirigent
Jan-Na Chang cello
Sjostakovitsj – Eerste celloconcert in Es

19 april 20.15 uur

Marlene Jansen
Mahler Chamber Orchestra
Beethoven en Sjostakovitsj

KPMG

16 mei 20.15 uur

Collegium Vocale Gent
Boedapest Festival Orkest
Án Fischer dirigent

ETEN

Waar te eten voordat het concert begint?
Joep Habets proeft voor.

Soms moet ook een instituut een opknabbeurt krijgen. Roberto's Restaurant in het Hilton is serieus gerenoveerd. Het interieur ziet er nu prachtig uit met de Italiaanse elegantie van een halve eeuw geleden. Je waant je in het Amsterdam-Zuid van destijds. En zie, het lijkt wel of de bediening aan gastvrijheid heeft gewonnen. En proef, het lijkt wel of er ook beter wordt gekookt. Roberto's is nu vroeger open voor het diner, waarmee het ook een optie is voor de pre-concerteter.

'Pura cucina Italiana' zo afficheert Roberto zijn restaurant. Men huldigt de klassieke Italiaanse menu-opbouw in vier gangen, met antipasto, primo, secondo en dolce. Al vond ik, toch geen kleine eter, het na de secondo wel mooi geweest.

Ook de kookstijl is klassiek. De gerechten worden zonder opsmaak gepresenteerd met altijd maar een paar smaken op het bord. Het is pure eenvoud, gebaseerd op de traditionele Italiaanse keuken en perfect uitgevoerd. Zo geniet je hier van gerechten als spaghetti alla vongole met prettig veel peper-tjes of ragfijn gesneden tonijn met pittige tonijnsaus en gefrituurde kappertjes als subtiel smaakaccent. Royaal geportioneerd is het piepkuiken met paddestoelen en veel gebakken rozemarijn aardappeltjes. Buitengewoon Italiaans is het zacht gebakken zeer malse kalfsvlees met pompoenpuree.

Er is een mooie keuze aan Italiaanse wijnen in alle prijsklassen. De menu-prijzen zijn schappelijk, maar à la carte eten loopt behoorlijk in de papieren. In de loop van de avond krijgt Roberto's de levendige sfeer die we zo graag aan een echte Italiaanse zaak toedichten. En dat is misschien het enige nadeel voor de pre-concerteter. Als de stemming echt erin begint te komen is het tijd om te vertrekken. Maar wie verbiedt om na een matineevoorstelling de uitgaansdag bij Roberto's Restaurant te besluiten?

ROBERTO'S RESTAURANT

& WETEN KLARINET

Lonneke Tausch belicht een term uit de muziektheorie: 'Wie meer weet, hoort meer!'

De klarinet is een enkelrietinstrument, gemaakt van ebbenhout – al worden tegenwoordig ook kunststof exemplaren vervaardigd. Het is een cilindrische buis met gaten die uitloopt in een trechtervormige klankbeker. Sommige gaten worden met de vingers afgedekt en andere met een klep. De gaten die door de vingers worden afgesloten hebben vaak een ring ('bril') die in verbinding staat met kleppen die gaten afdekken die buiten het bereik van de vingers liggen. Cruciaal is het vingergat met bril en klep bovenin, bediend door de linkerduim, waarmee de klinkende toon in één keer met een octaaf plus een kwint kan worden verhoogd. Hierdoor heeft de klarinet een groot toonbereik.

De uitvinding van de klarinet wordt toegeschreven aan Johann Christoph Denner (1655-1707) uit Neurenberg. De klarinet – en ook zijn voorloper, de chalumeau – werd door Vivaldi en Händel al in enkele partituren voorgeschreven, maar raakte halverwege de achttiende eeuw pas goed in zwang. De ontwikkeling van de moderne klarinet heeft vooral plaatsgehad in Duitsland en Frankrijk: er kwamen steeds meer kleppen en in de westerse klassieke muziek is het Böhm-kleppensysteem het wijdst verbreid. De naam 'klarinet' is afgeleid van 'clarino', de Italiaanse aanduiding voor een hoog, helder register. Klarinetisten spelen vanuit een grepenschrift, en van hoog naar laag zijn er klarinetten die genoemd zijn naar de toon die genoteerd staat als er een C klinkt: de As-, Es- (de kleinste klarinet in een symfonieorkest), D-, C-, Bes- (de 'gewone' klarinet, circa 66 cm lang), A- en G-klarinet. In de loop der tijd zijn er, verder omlaag, instrumenten ontwikkeld die naar hun register zijn vernoemd: van alt-, bas- (met een gebogen hals en beker, vaak gebruikt in een symfonieorkest), contra-alt- en contrabas- tot en met de subcontrabasklarinet (drie octaven lager dan de Es-klarinet).

24 MAART, KLEINE ZAAL: